

The Long Shadow Cast by the Golden Calf: Aharon, Moshe and Vayikra's Redemption

Source Sheet by Tammy Jacobowitz

Source 1: Vayikra Rabbah 10:3

Rabbi Berachiyah said in the name of Rabbi Abbah Bar Kahana expounding on the verse about Aaron. At the time when the Israelites were about to commit the act [make the golden calf] they first came to Chur, and they said to him: "Make us a god!" Since he did not listen to them, they rose up and slew him. This is why it's later written in the prophets: "Also in your wings we find the blood of the souls of the innocent and the poor etc." This refers to the blood of Chur. . . . " Afterwards, they went to Aaron and said to him: "Make us a god." Aaron had heard about what they did to Chur, and became afraid. It is therefore written: "Aaron was frightened and built an altar before them." Aaron was frightened that he might be the one who was going to be slaughtered. Aaron said, what should I do? They've already killed Chur, and he was was a prophet. Now if they kill me, the priest, they will fulfill the word later written in scripture: "Should priest and prophet be slain in the sanctuary of YHWH (Eicha 2:20)." If they kill me, they will all be exiled. Here is another interpretation (Davar Acher): Aaron saw this, and built an altar before it

ויקרא רבה י"ג

רבי ברכיה בשם רבי אבא בר כהנא פתח קריא באהרן, בשעה שעשו ישראל אותו מעשה, בתחלה הלכו אצל חור, אמרו לו (שמות לב, א): קום עשה לנו אלהים, כיון שלא שמע להן עמדו עליו והרגוהו, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב, לד): גם בכנפיך נמצאו דם וגו', וזהו דמו של חור, (ירמיה ב, לד): לא במחותרת מצאתים פי על כל אלה, על אשר עשו (שמות לב, ד): אלה אלהיך ישראל. ואחר כך הלכו אצל אהרן, אמרו לו: קום עשה לנו אלהים, כיון ששמע אהרן כן מיד נתירא, הדא הוא דכתיב (שמות לב, ה): וירא אהרן ויבן מזבח לפניו, נתירא מהזבוח לפניו, אמר אהרן מה אעשה הרי הרגו את חור שהיה נביא, עכשיו אם הורגים אותי שאני כהן מתקיים עליהם המקרא שכתוב (איכה ב, כ): אם יהרג במקדש ה' כהן ונביא, ומיד הם גולין. דבר אחר, וירא אהרן, מה ראה אם בונין הם אותו, זה מביא צרור וזה אבן ונמצאת מלאכתם כלה בבת אחת, מתוך שאני בונה אותו, אני מתעצל במלאכתי ורבינו משה יורד ומעבירה לעבודה זרה. ומתוך שאני בונה אותו אני בונה אותו בשמו של הקדוש ברוך הוא, הדא הוא דכתיב (שמות לב, ה): ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר, חג לעגל מחר אין כתיב כאן, אלא חג לה' מחר, דבר אחר, וירא אהרן, מה ראה, אמר אהרן אם בונין הן אותו, הסרחון נתלה בהן, מוטב שיתלה הסרחון בי ולא בישראל, רבי אבא בר יודן בשם רבי אבא משל לבן מלכים שנתגאה לבו עליו ולקח את הסיף

(Exodus 32:5). What did he see? He saw the situation playing out like this: If they build it, one will bring a pebble, another a larger stone, and they will finish the building of the idol in one day. If I build it, then I can delay and dally, and give time for our teacher Moses to come down the mountain and then destroy this idol worship. And if I build it, I can dedicate it to the name of the Holy one Blessed be God, therefore it is written: "Aaron called and said this shall be a festival for YHWH." It is not written a feast for the calf, but a feast to YHWH. Another interpretation: "And Aaron saw this, etc."

What did he see? He saw the situation playing out as follows: "If they build it the sin will be upon them, but if it will be better if I build it, so that the sin should be upon me and not the people. Rabbi Abba Bar Yodan said in the name of Abbah, we can give a parable that demonstrates this. It's like the son of a king who became filled with pride in his heart and took a sword and rose up to try and cut his father. The son's tutor said to him: Don't trouble yourself, leave it to me and i'll do cut him for you." The king saw the tutor and said to him: "I know what your intention was, it was that you believed it better that the sin should be upon you than upon my son. As you live, you shall not leave my palace, and that which remains over from my table, you shall eat it, and you will receive twenty four perks. So too with Aaron: "You shall not leave my palace" is compared to "He shall not go out of the sanctuary Leviticus 21:12" And that which remains of the table, you shall eat it" is compared to: "That which is let of the meal-offering shall be Aaron's and

לחֲתוּם אֶת אָבִיו, אָמַר לוֹ פְּדָגוּגוֹ אֶל תִּנְגַע אֶת עֲצָמָה תֵּן לִי וְאֲנִי חוֹתֵם, הִצִּיץ הַמֶּלֶךְ עָלָיו אָמַר לוֹ יוֹדֵעַ אֲנִי לְהִיכֵן הַיְתָה כְּוֹנֵתָהּ, מוֹטָב שְׂיִתְלָהּ הַסֶּרְחוֹן בָּהּ וְלֹא בְבִנִי, חִיָּה מִן פְּלִטִין דִּידֵי לִית אֶת זֵיעַ וּמוֹתֵר פְּתוּרֵי אֶת אֲכִיל, עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע אָנוּס אֶת נְסִיב. כִּךָּ מִן פְּלִטִין דִּילֵי לִית אֶת זֵיעַ (וִיקְרָא כֹּא, יב): וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא, וּמוֹתֵר פְּתוּרֵי אֶת אֲכִיל, (וִיקְרָא ב, ג): וְהַנּוֹתֵרֵת מִן הַמִּנְחָה, עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע אָנוּס אֶת נְסִיב, אֵלּוֹ עֲשָׂרִים וְאַרְבַּע מִתְּנֹת כְּהֵנָּה שְׁנֵתְנוּהָ לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאַהֲרֹן, אֶהְבֵּת צִדְקָה, אֶהְבֵּת לְצִדְקָה אֶת בְּנֵי, וְשִׁנְאֵת מְלַחֲכֵן, עַל כֵּן מִשְׁחָה אֱלֹהִים אֱלֹהֵיהָ, אָמַר לוֹ חִיָּה שְׂמִכְל שְׂבִטוֹ שֶׁל לִוִי לֹא נִבְחַר לְכֹהֵנָה גְדוּלָה אֶלָּא אֶתָּה (וִיקְרָא ח, ב): קַח אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בְּנָיו אִתּוֹ.

me and that it is on my account that the Shechinah has not descended for Israel. He therefore said to Moses: "My brother Moses! Do you act thus with me: you know that I have entered into this matter at your bidding and yet I have been put to shame! Moses at once entered the tent with him and they offered prayer and the Shechinah descended for Israel (Sifra, Shemini, Mechilta d'Miluim 2 18). (ויצאו (2) AND THEY CAME OUT AND BLESSED THE PEOPLE — They said the words that conclude "The Prayer of Moses" (Psalms 90:17): "May the beauty of the Lord our God be upon us" — i. e. May it be God's will that the Shechinah may rest upon the work of your hands (see Rashi on Exodus 39:43). They invoked just this blessing and not another formula because during the whole seven days of the installation when Moses was setting up the Tabernacle and officiating therein and dismantling it daily the Shechinah had not rested upon it and the Israelites felt ashamed, saying to Moses: "O, our Teacher Moses! All the trouble which we have taken was only that the Shechinah may dwell amongst us, so that we may know that the sin of the golden calf has been atoned for on our behalf!" He therefore had said to them (v. 6): "This is the thing which the Lord commanded that ye should do so that the glory of the Lord may appear unto you" (i. e. only after these offerings will have been brought by Aaron (cf. v. 7) will God's glory appear unto you). My brother Aaron is more worthy and excellent than I am, so that through his sacrifices and ministrations the Shechinah will rest upon you, and ye will thereby know that the Omnipresent

God has chosen him to bring His Shechinah upon you.

Source 3: Midrash Tanchuma, Shmini

3

(1) (Lev. 9:1): “And it came to pass on the eighth day.” This text is related (to Ps. 92:13), “**The righteous one shall flourish (rt.: *prh*) like the palm....**” This is Aaron, of whom it is stated (in Numb. 17:23), “[and there] the staff of Aaron of the House of Levi had **sprouted** (rt.: *prh*).” In the case of all the [other] trees, one plants them and they grow up by themselves (as single trees); but in the case of the **palm**, one plants it and it sends up sprouts on all sides. So it was in the case of Aaron. He planted and sprouts came up. These were Aaron's sons (i.e., according to I Chron. 6:35-36), “his son Eleazar, his son Phinehas, his son Abishua, [his son Bukki...].” (Ps. 92:13), “The righteous one shall flourish (rt.: *prh*) like the palm.”

Where did he plant [them]? (Ps. 92:14), “[**They are**] planted in the house of the Lord.” (Lev. 8:33), “And you shall not go out from the door of the tent of meeting [for seven days].”

It is therefore stated (in Lev. 9:1), “And it came to pass on the eighth day.” (Lev. 9:1), “And it came to pass on the eighth day Moses called [Aaron and his sons]....” Our masters have said: All seven days when Moses was at the thornbush, the Holy One, blessed be He, said to him, “Go on My mission”; but he was saying (in Exod. 4:13), “Please make someone else Your agent.” So was it the first and second day.

מדרש תנחומא, שמיני ג'

(א) ויהי ביום השמיני. זה שאמר הכתוב: צדיק פתמר יפרח, שתולים בבית ה' (תהלים צב, יג-יד). צדיק פתמר יפרח, זה אהרן, שנאמר: והנה פרח מטה אהרן לבית לוי (במדבר יז, כג). כל האילנות נוטעים אותם והם עולים לעצמם. אבל התמרה הזאת, נוטעים אותה ומעלה שרשים מכל צדדיה. כה היה אהרן, נטע ועשה שרשין, אלו בניו של אהרן, שנאמר: אלעזר בנו פנחס בנו אבישוע בנו (דה"א ו, לה), צדיק פתמר יפרח (תהלים צב, יג). היכן נטע אותם? שתולים בבית ה' (תהלים צב, יד). ומפתח אהל מועד לא תצאו. לכה נאמר: ויהי ביום השמיני. אמרו זכרונם לברכה, כל שבעת הימים שהיה משה בסנה, אמר לו הקדוש ברוך הוא, לך בשליחותי. והוא אומר לו: שלח נא ביד תשלח (שמות ד, יג). כה יום ראשון ושני. אמר לו הקדוש ברוך הוא, אני אומר לך לך, ואתה אומר לי שלח נא ביד תשלח. חיה, למחר אני פורע לך, כשיעשה המשכן, תהא סבור בעצמך שאתה משמש בכהונה גדולה, ואני אומר לך, קרא לאהרן שישמש. לכה נאמר: קרא משה לאהרן ולבניו... אמר לו משה, כה אמר לי הקדוש ברוך הוא, למנותה כהן גדול. אמר לו אהרן, אתה יגעת במשכן ואני נעשה כהן גדול? אמר לו: חיה, אף על פי שאתה נעשה כהן גדול, כאלו אני נעשה. שכשם ששמחת לי בגדלה, כה אני שמח בגדלתך.

ואימתי שמח לו? בשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא, ועתה לך ואשלחה אל פרעה (שמות ג, י). אמר לו הקדוש ברוך הוא, היה הדבר שמור לך. אמר לו משה, בי אדוני שלח נא ביד תשלח (שמות ד, יג), אתה מעביר עלי שאחי גדול ממני ואני הולך לפרעה. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חיה שאמרת כראוי שהוא גדול ממך, אלא אף

The Holy One, blessed be He, said to him, "I say to you, 'Go,' and you say to Me, 'Please make someone else Your agent?' By your life, I am paying you back. Someday soon when that tabernacle is being made, you will be thinking privately that you should serve in the high priesthood; but I am telling you, 'Call Aaron to serve.'" It is therefore stated (in Lev. 9:1), "Moses called Aaron and his sons." ... Moses said to him, "The Holy One, blessed be He, has told me to ordain you as high priest." Aaron said to him, "You have labored on the tabernacle; so shall I be made high priest?" He said to him, "By your life, even though you are being made high priest, it is as if I were being made [high priest]; for just as you were glad for me in my greatness, so I am glad for you in your greatness."

Now when was he glad for him? When the Holy One, blessed be He, said to him (in Exod. 3:10), "So come now, I will send you unto Pharaoh." The Holy One, blessed be He, said to him, "Go, keep this commandment." Moses said to Him (in Exod. 4:10, 13), "Pray (*bi*) – Lord, You are doing me wrong. My brother is older than I; yet I am going ahead of him." The Holy One, blessed be He, said to him, "[By your life], you have spoken rightly; nevertheless (according to Exod. 4:14), when he sees you, he will be glad in his heart." R. Simeon ben Yohay said, "The Holy One, blessed be He, said to him, 'That heart which is glad for his brother's greatness shall have those precious stones (of Exod. 28:17-21) laid upon it.'" ...

על פי כן, וְרָאָה וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ (שמות ד, יד). אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹתוֹ הֵלֵב הַשְּׂמִיחַ בְּגִדְלַת אָחִיו, יִנְתְּנוּ אֲבָנִים טוֹבוֹת עָלָיו, שְׂנַאֲמַר: וְנִשָּׂא אֶהְרֶן אֶת שְׂמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֶשֶׁן הַמִּשְׁפָּט עַל לִבּוֹ (שמות כח, כט). לְפִיכָּה כָּל שְׂבַעַת הַיָּמִים שֶׁהָיָה מִשָּׂה עֶסוּק בְּמִשְׁכָּן, הוּא הָיָה זוֹרֵק אֶת הַדָּם וּמִקְטִיר אֶת הַחֲלָבִים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מָה אַתָּה סֹבֵר שְׂאֵתָה נַעֲשֶׂה כִּהֵן גָּדוֹל, קָרָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו שִׂישְׁמִשׁוּ. לְפִיכָּה, וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׂמִינִי וְגו'. וְלָמָּה לְזַקְנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְגַדְלוֹ בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, קָרָא לְזַקְנִים וּמִשַּׁח אוֹתוֹ, וְהַגְדִּילָה אֶתֵּן לוֹ בְּפָנֵיהֶם, שְׂלֵא יִהְיוּ אוֹמְרִים: מַעֲצָמוּ נַעֲשֶׂה כִּהֵן גָּדוֹל.